

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ในการเทียบวุฒิการศึกษา
เจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงานระดับวิชาชีพ

กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ รง ๐๕๐๔/๓๖๓๒ ลงวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๕๙ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า ด้วยสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ตอบข้อหารือเรื่องการพิจารณาหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต โปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม (อนามัยสิ่งแวดล้อม) ของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา และพิจารณาเทียบหลักสูตร Master of Science in Risk Control from University of Wisconsin-Stout USA โดยได้ตอบว่าเป็นประเด็นเกี่ยวกับคุณสมบัติผู้ที่จะทำหน้าที่เป็นเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงานระดับวิชาชีพ ตามกฎกระทรวงกำหนดมาตรฐานในการบริหารและการจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ. ๒๕๔๙ กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานควรตั้งคณะผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาว่าต้องเรียนวิชาหรือเนื้อหาวิชาอะไรบ้าง จึงจะถือว่าเป็นสาขาอาชีวอนามัยหรือเทียบเท่าตามเจตนารมณ์ของกฎกระทรวงดังกล่าว นั้น

กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานได้พิจารณาแล้วมีความเห็นว่า กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กระทรวงแรงงาน พ.ศ. ๒๕๕๒ ได้กำหนดให้กรมมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการตามพระราชบัญญัติความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ. ๒๕๕๔ ซึ่งมาตรา ๗๔ แห่งพระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดว่าในระหว่างที่ยังมิได้ออกกฎกระทรวง ประกาศ หรือระเบียบเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ให้กำกับกระทรวงกำหนดมาตรฐานในการบริหารและการจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ. ๒๕๔๙ มาใช้โดยอนุโลม ซึ่งข้อ ๑๗ (๑) แห่งกฎกระทรวงดังกล่าวกำหนดให้เจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงานระดับวิชาชีพต้องมีคุณสมบัติ “สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาตรีสาขาอาชีวอนามัยหรือเทียบเท่า” และเมื่อพิจารณาภารกิจของกรมตามกฎหมายแล้ว การจะพิจารณาวุฒิการศึกษาของผู้จบการศึกษาระดับปริญญาตรีด้านอื่น เพื่อจะเทียบเท่าวุฒิปริญญาตรีด้านอาชีวอนามัยว่ามีวุฒิการศึกษาใดบ้างนั้น กรมไม่มีอำนาจในการพิจารณาเทียบเท่าวุฒิการศึกษาดังกล่าวได้ จึงมีหนังสือสอบถามไปยัง สกอ. (ตามหนังสือที่ รง ๐๕๐๓/๐๐๘๔๐๙ ลงวันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๕๐) โดยขอความร่วมมือ สกอ. พิจารณาหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต โปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม (อนามัยสิ่งแวดล้อม) ของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมาว่ามีคุณสมบัติเทียบเท่าหลักสูตรการศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาอาชีวอนามัยหรือไม่ และมีหนังสือขอให้ สกอ. พิจารณา

หลักสูตร Master of Science in Risk Control from University of Wisconsin-Stout USA ว่ามีคุณสมบัติเทียบเท่าสาขาอาชีวอนามัยหรือไม่ (ตามหนังสือที่ รง ๐๕๐๓/๐๐๙๓๐๔ ลงวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๐) ซึ่ง สกอ. ไม่ได้ตอบข้อหารือดังกล่าว แต่แนะนำให้กรมตั้งคณะผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาว่าต้องเรียนวิชาหรือเนื้อหาอะไรบ้างที่จะถือว่าเป็นสาขาอาชีวอนามัยหรือเทียบเท่าตามเจตนารมณ์ของกฎกระทรวง (ตามหนังสือที่ ศธ ๐๕๐๖ (๒)/๕๓๓๙ ลงวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๕๑) ทั้งที่ก่อนหน้านี้เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๙ สกอ. เคยให้คำตอบว่าหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาอาชีวอนามัยและความปลอดภัยของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์นั้นเทียบได้กับสาขาอาชีวอนามัยหรือสาขาอื่นที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน (ตามหนังสือที่ ศธ ๐๕๐๖ (๒)/๕๖๐๐ ลงวันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๔๙) เมื่อกรมได้รับคำตอบที่ไม่ชัดเจนจาก สกอ. จึงได้สอบถามเรื่องเดิมไปยัง สกอ. อีกครั้ง เพื่อขอทราบความชัดเจนตามแนวทางที่ สกอ. เคยให้คำตอบกรมเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๙ แต่ สกอ. ก็ไม่ได้ให้คำตอบว่าหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิตโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตรสิ่งแวดล้อม (อนามัยสิ่งแวดล้อม) ของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา และหลักสูตร Master of Science in Risk Control from University of Wisconsin-Stout USA เทียบเท่าหลักสูตรไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีสาขาอาชีวอนามัยหรือไม่ ซึ่งกรมมีความเห็นว่าภารกิจหน้าที่ในการเทียบเท่าวุฒิปริญญาตรีสาขาอาชีวอนามัยควรเป็นอำนาจหน้าที่ของ สกอ.

เพื่อความชัดเจนในการบริหารกฎหมายว่าด้วยความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด กรมจึงขอหารือว่า หน่วยงานใดมีอำนาจหน้าที่ในการรับรองคุณวุฒิได้ว่าเทียบเท่าการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาตรีสาขาอาชีวอนามัยตามกฎกระทรวงกำหนดมาตรฐานในการบริหารและการจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ. ๒๕๔๙ ข้อ ๑๗ (๑) ซึ่งกำหนดให้เจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงานระดับวิชาชีพต้องมีคุณสมบัติ “สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาตรีสาขาอาชีวอนามัยหรือเทียบเท่า”

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๙) ได้พิจารณาข้อหารือของกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน โดยได้รับฟังคำชี้แจงจากผู้แทนกระทรวงแรงงาน (สำนักงานปลัดกระทรวงและกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน) และผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา) แล้ว เห็นว่า ตามกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๕๒ ได้กำหนดให้กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาระบบความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน^๑ ควบคุมดูแลนายจ้างและลูกจ้างให้ปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับความปลอดภัย อาชีวอนามัย

^๑ข้อ ๒ ให้กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กระทรวงแรงงาน มีภารกิจเกี่ยวกับการกำหนดมาตรฐานแรงงาน การคุ้มครองแรงงาน ความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน การแรงงานสัมพันธ์ การแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ และการสวัสดิการแรงงานโดยการพัฒนามาตรฐาน รูปแบบ กลไกมาตรการ ส่งเสริม สนับสนุน และแก้ไขปัญหาเพื่อเพิ่มโอกาสในการแข่งขันทางการค้า และพัฒนาแรงงานให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี ในการดำเนินการให้มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

๑.ล๑

๑.ล๑

(๔) ดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาระบบความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน

๑.ล๑

๑.ล๑

และสภาพแวดล้อมในการทำงาน และดำเนินการเกี่ยวกับการอนุญาต การขึ้นทะเบียน และกำกับดูแลมาตรฐานการให้บริการความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน^๒ รวมทั้งเป็นผู้บังคับใช้กฎกระทรวงกำหนดมาตรฐานในการบริหารและการจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ. ๒๕๔๙ โดยผลของมาตรา ๗๔^๓ แห่งพระราชบัญญัติความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ. ๒๕๕๔ และข้อ ๑๗ (๑)^๔ แห่งกฎกระทรวงดังกล่าวได้กำหนดคุณสมบัติของผู้ที่จะขึ้นทะเบียนเป็นเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงานระดับวิชาชีพไว้ว่าต้องสำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาตรีสาขาอาชีวอนามัยหรือเทียบเท่า โดยในการแจ้งชื่อเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงานเพื่อขึ้นทะเบียนเป็นเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงานระดับวิชาชีพตามข้อ ๔ (๔)^๕ ของประกาศกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการแจ้งชื่อเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงานเพื่อขึ้นทะเบียนและแจ้งกรณีลูกจ้างประสบอันตราย เจ็บป่วย หรือสูญหาย ลงวันที่ ๓ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๙ นั้นได้กำหนดให้นายจ้างยื่นสำเนาเอกสารแสดงวุฒิการศึกษาของเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงานเพื่อให้เจ้าหน้าที่ของกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานตรวจสอบคุณสมบัติ ก่อนที่จะพิจารณา รับขึ้นทะเบียนเป็นเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงานระดับวิชาชีพต่อไป ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานในฐานะที่เป็นหน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมายว่าด้วยความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน และเป็นหน่วยงานที่กำหนดคุณสมบัติของบุคคลที่จะขึ้นทะเบียนเป็นเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงานระดับวิชาชีพดังกล่าว จึงมีอำนาจหน้าที่ในการประเมินหลักสูตรและรับรองว่าวุฒิการศึกษาใดเทียบเท่าการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาตรีสาขาอาชีวอนามัยก่อนรับขึ้นทะเบียนเป็นเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงานระดับวิชาชีพได้

^๒ข้อ ๑๐ สำนักความปลอดภัยแรงงาน มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

(๒) ควบคุมดูแลนายจ้างและลูกจ้าง รวมทั้งบุคคล นิติบุคคล หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน

(๓) ดำเนินการเกี่ยวกับการอนุญาต การขึ้นทะเบียน และกำกับดูแลมาตรฐานการให้บริการความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๗๔ ในระหว่างที่ยังมิได้ออกกฎกระทรวง ประกาศ หรือระเบียบเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ให้นากฎกระทรวงที่ออกตามความในหมวด ๘ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๑๗ เจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงานระดับวิชาชีพ ต้องมีคุณสมบัติเฉพาะอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาตรีสาขาอาชีวอนามัย หรือเทียบเท่า

ฯลฯ

ฯลฯ

ข้อ ๔ ให้นายจ้างแจ้งชื่อเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงานเพื่อขึ้นทะเบียนภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ตั้งตั้งเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงาน พร้อมเอกสาร ดังต่อไปนี้

(๑) สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน หรือสำเนาหนังสือเดินทางของเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงาน

(๒) สำเนาเอกสารการแต่งตั้งเป็นเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงาน

(๓) สำเนาใบรับรองผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงาน

(๔) สำเนาเอกสารแสดงวุฒิการศึกษาของเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงาน

ตามข้อ ๒ (๔)^๖ และข้อ ๑๐ (๒) และ (๓)^๗ แห่งกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กระทรวงแรงงาน พ.ศ. ๒๕๕๒

อนึ่ง กฎกระทรวงตามที่หารือเป็นกฎกระทรวงที่ใช้บังคับโดยอนุโลมตามบทเฉพาะกาลของมาตรา ๗๔^๘ แห่งพระราชบัญญัติความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ. ๒๕๕๔ ดังนั้น กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีภารกิจเกี่ยวกับการดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน ควรดำเนินการออกกฎกระทรวงตามมาตรา ๑๓^๙ แห่งพระราชบัญญัติความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ. ๒๕๕๔ เพื่อกำหนดคุณสมบัติเฉพาะของเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงานระดับวิชาชีพให้ชัดเจนตามที่กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานเห็นว่าวุฒิการศึกษาในสาขาวิชาใดจำเป็นต้องใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงานระดับวิชาชีพ

(นายดิศทัต โหตระกิตย์)
เลขาธิการคณะกรรมการการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา
กันยายน ๒๕๕๔

^๖โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

^๗โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒, ข้างต้น

^๘โปรดดูเชิงอรรถที่ ๓, ข้างต้น

^๙มาตรา ๑๓ ให้นายจ้างจัดให้มีเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงาน บุคลากร หน่วยงาน หรือคณะบุคคล เพื่อดำเนินการด้านความปลอดภัยในสถานประกอบกิจการตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

เจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงานและบุคลากรตามวรรคหนึ่ง จะต้องขึ้นทะเบียนต่อกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน

ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๙ วรรคสอง และมาตรา ๑๐ มาใช้บังคับกับการขึ้นทะเบียนเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงาน โดยอนุโลม